

De Heraut

DOOR DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 25 November 1917. N°. 2079.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren en Adverteerders, die later dan Dinsdag 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f .10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren en Adverteerders, die later dan Dinsdag 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Van de Volcinding.

CCLXV.

ACHTSTE REEKS.

X.

En zij riepen met groote stemme, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher, oordeelt en wrekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen? Openk. 6: 10.

Bovenal beslissend voor de juiste opvatting van de Zegelen, is wat het vijfde Zegel ons te leeren geeft. In dit vijfde Zegel wordt ons niets geopenbaard wat op deze aarde, in den loop der historie, zal plaats grijpen, maar worden we verwezen naar iets, dat hoog boven ons, in de hemelen, plaats grijpt. Niet dat er nu van de engelen zou gehandeld worden. Van hen is geen sprake. Er is eeniglijk sprake van de martelaren, en wel niet van martelaren uit een bepaalde periode, maar van de zielen van diegenen, die gedood waren om het Woord Gods en om de getuigenis, die zij hadden, of korter gezegd, van allen, die in den loop der eeuwen, van Abel af, als martelaren den dood hadden gevonden. Deze martelaren, die tot dusverre in heilige ruste in het Vaderhuis verkeerd hadden, saam met de geloovigen, die den gewonnen dood gestorven waren, blijken nu op eenmaal uit hun heilige ruste als op te schrikken, en saam één banger kreet aan te heffen. Die kreet was deze: »Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher! oordeelt gij en wrekt gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen? Hierbij nu houdte men wel in het oog, dat niet weinige, ja, verreweg de meeste der martelaren reeds vóór tien en twintig en meer eeuwen den marteldood ondergaan hadden. Indien nu deze martelaren dusver in stille, heilige ruste den afloop van de groote worsteling tusschen God en Satan hebben ingewacht, zonder dat ze om wrake tot God schreiden, en zij het nu op eens allen saam, als uit één mond, en op zoo dringende wijze doen, dan moet toch iets hiervan de oorzaak en de beweegreden zijn geweest. Vanzelf staan we derhalve voor de prikkelende vraag, wat de gezamenlijke martelaren, die ter oorzaak van hun geloof den dood des gewelds ondergaan hadden, thans op eenmaal bewoog, aldus tot God te roepen. Te meer dringt die vraag, daar in hun luid geroep iets is, dat ons vreemd aandoeft. Deze martelaren verkeerden in een staat van onbesmette heiligheid. Ze waren aan alle zonde afgestorven, en leefden heiligh in de hemelen bij hun God en hun Middelaar. Vanwaar dan nu op eenmaal uit heel dit koor van heilige martelaren een zoo luid kreet, die, oppervlakkig althans, geen zeer heiligen indruk maakt. Waarom toch roepen deze martelaren? Om vergiffenis voor hen, die hun vijanden waren en hen ter dood brachten? Sprak in wat ze riepen iets van wat Jezus ons op het hart had gedrukt: »Zegent ze die u vervloeken, en bidt voor degenen die u geweld aandoen? Maar immers, wat ze roepen houdt juist het tegendeel in. Ze roepen om niets dan wrake, en dat wel zoo, dat ze het niet dulden kunnen, dat deze wrake die ze inwachten, nog toeft. Het duurt hun te lang. Ze rekenen op de wrake Gods die komen moet, en die aan de wrede vervolgers zal moeten voltrokken worden. En wat ze nauwelijks dulden en niet uitstaan kunnen is, dat die wrake nog niet komt, maar nog altoos uitblijft. Dit nu bewijst, dat zij het oogenblik gekomen achten, waarop de gehele levensverhouding zou worden omgezet, het einde zou ingaan, en in dit einde het oordeel Gods aan de vijanden van zijn heilige zaak zou voltrokken worden. Heel de Schrift toont duidelijk aan, dat er eenmaal aan de periode der duldend en verdraagzaamheid een einde zal komen, en dat, is dit einde naderend, ook de Christus zelf een geheel tegenovergestelde gestalte zal vertoonen dan toen hij als het Lam Gods op aarde verkeerde en leed en voor ons stierf. Nadert het einde, dan is het oogenblik komende, dat de Christus zal overgaan tot het uitbrengen van het laatste oordeel, dan zal er geen sprake meer zijn van vergiffenis of zoen, maar zal de Middelaar het oordeel voltrekken, en dit zoowel aan de demonische engelenwereld, als aan de verlorenen onder de kinderen der menschen. Dit nu is uit dan aard der zaak voor veel geloovigen op aarde iets, waar ze zich nog niet in kunnen denken, maar de gezagheiden die in het Vaderhuis het einde inwachten, zijn hiervan natuurlijk volkomen op de hoogte. Voor hen is het volkomen klaar en duidelijk, dat de

Middelaar, als het einde ingaat, de demonische macht van Satan zal verdooen, en voor de ongelovig gestorvenen onder de kinderen der menschen een toekomst zal doen intreden, die hij telkens teekent door te verwijzen naar »de weening en knersing der tanden«, of wilt ge, naar den staat van eeuwige verdoemenis.

Naar het aanbreken van dit oogenblik der eindbeslissing is nu vanzelf ook onder de gezagheiden in den hemel het inwachten. En is dit reeds zoo met alle gezagheiden, dan geldt dit natuurlijk nog veel sterker voor de Martelaren. In hun persoon is, toen ze als getuigen van den Christus optreden, en deswege met geweld gedood werden, niet slechts hun persoon, maar ook de zaak van Christus aangerand. Het kan daarom niet anders, of gaat straks het oordeel in, dan zal de eere van Christus, die in hun dood met voeten getreden is, hersteld moeten worden. Naar dit oogenblik hebben ze dan ook steeds uitgezien, want ze wisten, dat dit oogenblik niet komen kon, tenzij de eindbeslissing aanbrak. Lettende nu op wat op aarde voorviel, ontwaarden deze gezagheide martelaren, dat het einde zóó zóó zou ingaan. En met het oog daarop nu is het, dat ze zich niet verklaren kunnen, waarom niet thans reeds de wrake van den Middelaar over het geweld aan zijn martelaren aangedaan, ingaat. Zoo is 't alles duidelijk, klaar en helder, doch dan ligt hierin ook vanzelf opgesloten, dat ze het einde komen zagen, dat er tusschen het heden en het einde voor hen nauwelijks een spanne tijds overbleef, ja op zoo spannende wijze, dat ze zich niet konden voorstellen, waarom ze de wrake van den Middelaar niet reeds zagen ingaan. Ze zien als voor oogen het einde ingaan, en juist daarom missen ze iets, dat bij het ingaan van dat einde zich als vanzelf moest voordoen. Dit deed zich echter niet voor. Dit nu ontstond hen, en vandaar op eens hun gezamenlijk roepen, om toch de wrake te doen ingaan, die door de eere van den Middelaar, die in hen gehooft was, geëischt werd. Zoo loopt alles geheel natuurlijk, maar dan is hiermede ook uitgemaakt, dat dit vijfde zegel doelt niet op wat eeuwen van te voren geschied was, maar op 't geen eerst op het laatste oogenblik, als het einde inzette, komen zou.

Hierop slaat dan ook in volkomen juistheid het antwoord, dat ze op hun geroep ontvingen. Dat antwoord toch luidde: »dat ze nog een kleinen tijd wachten zouden totdat ook hun mededienstknechten en hun broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.« In verband met wat straks in de verdere kapitelen volgt, is het nu uitgemaakt, dat dit zeggen slaat op hetgeen te geschieden stond onder de geweldenaar van den Antichrist, en na het optreden van de groote Getuigen. Daar nu heel de Apocalypse geen andere uitlegging toelaat, dan dat dit alles komen zou op het laatste oogenblik vlak vóór het ingaan van de Parousie, zoo lijdt het geen twijfel, of ook dit geroep om wrake, dat van de vroeger gedooide Martelaren opgaat, zou niet eerst eenige eeuwen na het vierde of derde Zegel te wachten zijn, maar onmiddellijk aan het laatste Zegel voorafgaan. Dit inzicht wordt nog versterkt door wat er inzake de »witte kleederen« aan deze Martelaren ten goede wordt gedaan. Er staat toch in vs. 10: »aan een gelijk van hen werden lange witte kleederen gegeven.« Dit is uiteraard geestelijk bedoeld. Deze Martelaren toch waren nog niet opgestaan, en hadden nog niet hun verheerlijkt lichaam ontvangen. Ze waren nog *geesten*. Nu is het »witte kleed« het kleed van den overwinnaar, het gewaad van wie zegepraalt. Daarom staat er uitdrukkelijk bij, dat »het lange witte kleederen« waren. Dit kan alzoo niet anders dan zinbeeldig bedoeld zijn, en het kan niet anders bedoelen, dan dat zij in dit gewaad van den overwinnaar de zekerheid ontvingen, dat hun een volkomen triomf wachtte. Juist in dat gewaad van den triomfator konden zij dan te eer en te gemakkelijker nog dien kleinen tijd de komende wrake van hun Heiland over Satan, waarin ook zij deelen zouden, inwachten.

Doch hiermede is dan ook elke voorstelling of uitlegging, die de Zegels slaan laat op wat in den loop der eeuwen aan de wereld en aan Christus' Kerk te wachten stond, ten eenenmale veroordeeld. Slaet het vijfde zegel op wat vlak aan de Parousie, en zulks wel niet dan een kleinen tijds vroeger, zou voorafgaan, dan is het hiermede uitgemaakt, dat ook hetgeen de vier voorafgaande Zegelen melden, op dezelfde wijze, d. i. op het naderen van de Parousie, moet duiden. Het vijfde Zegel van de Martelaren staat toch midden tusschen de zeven Zegelen in, en is er niet het besluit van. Het eigenaardige van het vijfde Zegel is maar, dat het ons aankondigt niet wat op aarde, maar wat in den hemel bij het naderen van het einde te gebeuren staat, en daar nu dit vijfde Zegel midden tusschen de vier voorafgaande en de twee daarna komende insloot, zoo ziet men hieruit, dat al wat hier geprofeteerd wordt bijeenhoort, dat geheel vormt en in gelijke tijdsorde saam verbonden ligt. Het naderende einde zou niet alleen op deze aarde, maar ook in den hemel een bange ontroering te weeg brengen, en hieruit nu verklaart het zich, dat en wat op aarde staat te gebeuren en wat in den hemel zal plaats grijpen, hier zoo duidelijk en omstandig tot een geheel wordt samen-gevoegd. Is het nu niet voor tegenspraak vatbaar, dat hetgeen van de Martelaren gemeld wordt, alleen vlak voor het einde aldus zal kunnen intreden, dan volgt hieruit rechtstreeks, dat geheel de ontsluiting van de zeven Zegelen niet anders kan doelen dan op datgene wat bij de nadering van de Parousie en van het Oordeel te wachten staat. Eerst komt dan op het witte paard de triomfeerende Christus, niet met het zwaard, maar met den boog, omdat het eindoordeel en de voltrekking daarvan nog een kleinen tijd toeven zal. Na den Christus, en onder zijn macht, en dus als zijn instrumenten, volgt dan het rode paard, en wel zoo, dat degene die op dit paard rijdt, het groote zwaard voert, »om den vrede van de aarde te nemen.« Het derde paard, dat zwart is, brengt dan den hongersnood en den jammer op aarde. En met het vierde paard dat vaal is, komen dood en hel. Alledaag instrumenten van den Christus, die nu de eindbeslissing brengen zal. Maar juist dat vlak opnaden zijn van de eindbeslissing brengt nu ook berouwing onder de gezagheide Martelaren, die nu niet anders kunnen denken, of de ure der wrake is gekomen. En het eenig bescheid op hun weggeroep is, dat ze »nog een weinig tijds wachten zouden«, iets dat nader wordt toegelicht door Openb. VIII: 1, waar het bij 't zevende Zegel heet, dat ze zich stil zouden houden *somtijt een half uur*.

Voegt ge nu hieraan het zesde Zegel toe, dan ontwaart ge hoe dit voorlaatste Zegel u weer uit den hemel naar de aarde verplaatst, maar dan ook aanstonds de geheele ontroering en uitelkaarwrikking van het creatuurlijke leven doet ingaan. Al wat voorafging was nog slechts voorbereiding voor wat te gebeuren stond. Er was wel reeds oorlog uitgebroken, hongersnood ingevallen, en ontroering onder de volkeren opgekomen, doch dit alles liet zich ook in ordinairen tijd denken. Het geheel extra-ordinaire was eerst te merken geweest aan wat de Martelaren in den hemel riepen. Doch ook dit bleef bij een roepen en een uitgillen. Hier daarentegen, nu het zesde Zegel ontroerd wordt, ontvangt men op eenmaal den indruk, dat aan den ordinairen stand van zaken een einde is gekomen, en dat de wereld, met al het creatuurlijke, als we ons zoo mogen uitdrukken, uit haar voegen wordt gerukt. Zoodanig men bij een aardebeving een machtig gebouw voor zijn oogen waggelen ziet, en het elk oogenblik dreigt, alsof 't geheel zal instorten en omslaan, zoo ook is het hier. Het is niets dan zelfmisleiding, indien men, wat bij de ontroering van het zesde Zegel te lezen komt, gelijk stelt met hetgeen te zien komt bij een gewone aardschudding. Zeker, ook bij zulk een geweldige aardschudding, denk slechts aan Messina, zijn geheele steden als ontreedd, doch wat hier geprofeteerd wordt, gaat veel verder. »De sterren des hemels zullen op de aarde vallen, de hemel zal wegwijken als een boek dat toegerold wordt, en alle bergen en eilanden zullen van hun plaats wijken.« Dit nu rijst al te gader verschijnselen, die in 't ordinair niet kunnen voorkomen. En dit alles teekent ons toestanden, die eerst als het einde intreedt, en alles uiteen wordt gewerkt, zich denken laten.

Hiermede hangt dan ook rechtstreeks samen, dat aan den mensch alle zelfbeheersching en alle moed en durf ontzinkt. Niets blijft in de orde der mensche-lijke samenleving op zijn plaats. De Koningen der aarde verlaten op eenmaal hun paleis en vluchten in de spelonken. En zij niet alleen geven het op, maar de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend of veldheeren, en de machtigen der aarde, en evenzoo de slaven als de vrijen, alles vlucht uit paleis en huis, uit stad en dorp, en wat ze opzoeken zijn holen en spelonken in de bergen. En daar, met hun vluchten, aangekomen, weten ze altoos nog niets van

een wachten in stille ruste, maar roepen ze al te gader als uit één mond, »Valt op ons, o bergen, en gij, steengroten, verbergt ons van het aangezicht Gods en van het Lam, want de groote dag Zijns toorns is gekomen, en wie kan bestaan?« (Zie vs. 16 en 17). Wie kan nu zeggen, dat dit ons 't beeld teekent van een gewoon, normaal doorgaan van het menschelek leven, of dat er althans hoogstens van gewone natuurverschijnselen sprake zou zijn. Het beeld dat hier voor ons ontroerd wordt, wijst op een algeheele ontroering, een zich losrukken van alle verband, zoo in de natuur als in de menschele samenleving van een zwichten van wat anders het geheel in verband houdt. Wat hier voor ons treedt, is een begin van de afbreking der Schepping, gelijk er in vers 12 en 13 dan ook staat, dat de zon zwart werd en de maan rood als bloed, en dat 't was of heel het aardrijk door een machtigen stormwind geschud werd.

Het bleef hier dan ook niet bij. Onverhoeds toch wordt nu het oog gericht op een afbeelding in het zevende Zegel, waarin vier engelen optreden, die elk een der vier stormwinden in hun hand houden, en die deze vier alles vernielende stormwinden vooralsnog met macht omklemd houden, opdat de ontroering van de creatuurlijke wereld niet te plotseling in zou treden. En opdat deze stuiting van de algemeene ontroering te zekerder zou zijn, treedt er in het gezicht op de rol aanstonds nog een vijfde Engel naar voren, en wel een Engel die het Zegel des levenden Gods in zijn hand hield, en deze riep met een groote stem tot de vier eerstbedoelde Engelen, welke de vier stormwinden omklemd hielden, dat ze vooralsnog niet tot de vernietiging van de aarde, noch van de zee, noch van de boomen zouden overgaan. Zoo kwam er voor een oogenblik een stuiting van de algemeene vernieling van het creatuurlijke leven, en zulks wel ter wille van de geloovigen, die nog op aarde verkeerden. De Engel met het Zegel Gods riep dan tot de andere vier, die de allesbedreigende stormwinden omklemd hielden: »Beschadigt de Schepping nog niet, tot dat we eerst de dienstknechten onzes Gods zullen hebben verzegeld aan hun voorhoofden.« En nu treedt op eenmaal het beeld naar voren van de geloovigen, die op de aarde nog verkeerden. In twee groepen treden dezen op. Eerst komen de 144.000 van uit de kinderen Israels (waarover nader), en na dezen ziet Johannes een groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natien en geslachten en volken en talen, die reeds ter zaligheid waren ingegaan, en voor den Troon stonden in lange witte kleederen en met de palmtakken der overwinning in hun handen. Zoo liep 't alles uit op een hemelschen lofsang en op een alles versmelende aanbidding, waarbij de Presbyterij voorvingen, en die eindigt in de zalige betuiging: »Het Lam dat in het midden des Troons is, zal ze weiden en zal hun een Leidman zijn tot levende fonteynen der wateren, en God zal alle tranen van hunne oogen afwischen.« (vs. 17.)

Hiermede is de heilige Apocalypse genaderd tot het *avonds* Zegel, en nu versta men wel, dat de voorafgaande zes Zegelen zich in kleinheid van omvang ten eenenmale verloren, vergeleken bij den breeden omvang van het *avonds* Zegel. Het is toch volstrekt niet zoo, alsof hetgeen het zevende Zegel biedt, kortweg afgebroken wordt met Hoofdstuk VIII: 7, zoodat, waar de eerste engel optreedt om te bazinieren, al wat op de zeven Zegelen betrekking heeft zou zijn afgedaan. Wie 't zoo opvat, verstaat den samenhang van heel het boek der Openbaringen niet. Het ligt heel anders. Het zevende Zegel begint met Hoofdstuk VIII: 1, doch loopt door tot Openbaringen XXII: 8. Er was niet anders dan het *éne boek* (Zie V: 1). Dat *éne boek* bevatte alles wat geopenbaard zou worden, maar in zeven ongelijke deelen. De zes eerste stukken van dit verzegelde boek waren betrekkelijk klein van omvang, en liepen daarom in de ontsluiting spoedig ten einde. Maar heel anders werd het, toen het nu toekwam aan het zevende of laatste Zegel. Toen toch kwam, na de ontsluiting van het Zegel, een zeer dikke bundel te voorschijn, en deze laatste bundel schijnt of zij bevatte de volledige teekening en mededeling tot den einde toe, van wat er destijds aan Johannes, en door Johannes, voor alle komende tijden, aan de Christenheid en zoo ook aan ons stond geopenbaard te worden.

Het eerste Zegel toonde de verschijning van den Christus als Rechter voor het eindoordeel. Twee, drie en vier, geven het beeld van de instrumenten waarover hij bij het uitvoeren van zijn oordeel beschikken

zou, t.w. den oorlog, den hongersnood en den dood met de hel. Zegel vijf gaf aan wat regelmatig in den hemel daarboven, bij het naderend einde, zou uitgaan van de Martelaren. En ten slotte trad met het zesde Zegel de algemeene ontroering en losrukking van het creatuurlijke leven in. En nu met het zevende Zegel ontsluit zich heel de verdere toekomst, die van het begin tot het einde nog aan de Volcinding zou voorafgaan. Alles echter wat nu daarna komt, en zich hecht aan de zeven Bazuinen en aan de zeven Phloten, komt niet bij het zevende Zegel bij, maar vloeit er uit voort, en lag er in besloten. In het *éne* Boek stond alles. Dat Boek had niet meer dan zeven rollen, die verzegeld en bij elkaar in één bundel waren gevoegd. Maar nooit kon er sprake van zijn, dat er daarna nog iets aan zou worden toegevoegd wat niet in het Boek stond, of niet tot een der zeven Zegels hoorde. De aanhef van het achtste Kapittel toont dit dan ook zoo duidelijk, dat alle twijfel hier vanzelf is buitengesloten. Zoodra toch, naar luid van Kapittel acht vers één, het zevende Zegel geopend wordt, staat er duidelijk, dat er een pauze van een half uur intrad, eer Johannes in deze zoo dikke rol het juiste insicht kreeg. Doch zoodra hij dit insicht erlangd had, is ook het eerste wat hij in die zevende rol of Zegel waarneemt dit: »En ik zag de zeven engelen, die voor God stonden, en hun werden zeven Bazuinen gegeven.« En daarop, heet het nu aanstonds in vs. 6: »En de zeven engelen die de zeven Bazuinen hadden, bereidden zich, om te bazinieren, en de eerste engel heeft gebazuind.«

Dr. A. K.

„Tot een hoog vertrek.“

Doch de HEERE is mij geweest tot een hoog vertrek, en mijn God tot een steunrots mijner toevlucht.

Psalm XCIV: 22.

Het land, dat ons volk bewoont, is te plat, om de beëindiging, die in dat gewagen van een *hoog vertrek* ligt, rechtstreeks in ons op te nemen. In het land van Israël, waar de keurpalmen 't eerst gezongen zijn, was het terrein bergachtig. In Juda meer nog dan in Samaria en Galilea. Daar kon die zeggwijze van het *„hoog vertrek“* dan ook rechtstreeks verstaan worden, omdat men er de schuipplaatsen in de bergspelen voor oogen liggen zag. Dit in nog zoo. En wie van Jerusaleem naar de Jordaan het bergachtig land doorwandelt, waar Johannes de Dooier zich ophield, ziet nog op allerlei berghoogte de kloosters en de bidcellen liggen, waarin de van de wereld afgedoolden zich terugtrekken.

Toch is 't opmerkelijk, dat in de Psalmen, en zoo ook in de Profetieën, niet van schuipplaatsen, maar bijna eeniglijk van een *„verreik“*, en dan van een verreik dat *hoog* ligt, gesproken wordt. Niet op gehele woestijnen worden gedooit, maar op gelegenheden van kleiner omvang, die meer aan één enkel verreik denken. Nu lagen er hoog op de bergen in Israël ook wel kleine versterkingen van groter omvang, zoodat dat nog steeds allerwegen in het bergland zich voordoeft. Maar op dat denkbeeld van bergforten wordt hier niet ingegaan. Er wordt alleen gedacht aan een kleine ommuurde plaats, waarin men schuilen kon, en zich als in 't verborgen kon ophouden, om zijn God aan te roepen en te loffen.

En zoo nu genomen, heeft zulk een *„hoog vertrek“*, waarin men zich, als 't bang werd, terug kon trekken, om eenzaam met zijn God te verkeerden, en in Hem de rust voor zijn hart terug te vinden, iets bijna dichterlijks, dat van zelf bleef.

Zulk een *„hoog vertrek“* doet dan van zelf denken aan een ontvulling van de wereld en aan een zich onttrekken aan een vijand die u vervolgt, en tegelijk houdt ze, de tweedelige bekoring in zich, dat zulk een *„hoog vertrek“* God nader bij onze ziel, en onze ziel nader bij onzen God brengt.

Het *„hoog vertrek“* doet op 't in veiligheid stellen van onze ziel voor wie ons vervolgt, en tegelijkertijd op de intensiteit die 't biedt voor onzen verborgen omgang met onzen God. Wie God zoekt, doet van zelf naar boven op, en vocht zich daarom in het *„hoog vertrek“* Gods meer nabij. En omgekeerd is 't of in die berghoogten, die nader aan den hemel zijn, onze Vader die in de hemelen is, ons meer nabij komt.

Ook onze geestelijke vijanden en belagers wagen zich 't liefst aan ons in het gelijkvloersche wereldleven. Wie de vlakte doorkruist heeft, en op het hooger bergland mocht genieten, zag 't voor oogen, hoe alle zondige verleiding zich in de platvloersche steden terugtrekt, en ons in 't lage land opwacht om ons te verstricken. In het hooge bergland daarentegen bloeit wel de weelde der natuur, maar niet het overluidig glinsteren van het wereldsche leven. Wie dat begeert, zoekt niet de berghoogte op, maar blijft in de vlakte van omhaal. Ook feitelijk mag daarom gezegd, dat in het *„hoog vertrek“* het aardsche leven veiliger is, en dat juist om-